

פתח דבר

קובץ זה עוסק במכלול הנוהלים המגדירים את "עשה ואל תעשה" בפעילות מועצת הדבש והדבוראי. הקובץ בא לתת כלים ל"שפה משותפת" אחידה ומובנת בין דבוראי לרעהו ובין הדבוראי למועצה.

לאור מציאות המרעה בארץ, נהלים אלו נדונו באופן מעמיק ע"י ועדה שמונתה לכך ע"י המועצה והם אושרו לראשונה בישיבת מועצת המנהלים של מועצה הדבש בתאריך 20.6.2004. הנהלים החדשים מותאמים למציאות הקיימת לפיה המרעה לדבורים הינו אמצעי יצור מוגבל והשימוש בנקודות המרעה נמצא בפיקוח המועצה. במהלך השנים 2008 - 2006 נערכו ע"י ועדת המרעה שינויים ותוספות לנהלים שאושרו במועצת המנהלים. כמו כן, נערך תיקון בשנת 2012, בשנת 2015, בשנת 2017 ובשנת 2018 ובשנת 2019 בהתאם להחלטות מועצת המנהלים. קובץ זה הוא ריכוז מעודכן של כל הנהלים.

במהלך הכנת הקובץ נדונו הסוגיות העיקריות של ממשק המרעה הצופני בארץ. הוראות וקריטריונים אלו מנחים את המועצה לגבי חלוקת רישיונות והקצאת נקודות מרעה. לעת ועל פי הצורך, יעודכנו הנהלים ויתווספו פרקים לסוגיות מיוחדות.

תוכן העניינים

פרק מספר	שם הנוהל	עמוד
1	נוהלים למתן רשיון	1
2	קריטריונים למתן היתרים	13
3	נוהל לדיווח על נקודות מרעה לא מנוצלות	17
4	נוהל הצבת כוורות למטרת האבקה	18
5	נוהל ביטול רשיון לגידול דבורים בנקודות מרעה	21
6	נוהלי ערעור	24
7	נספחים: טפסים	25

פרק מס' 1 - נוהלים למתן רשיון

1.1 מבוא

פרק זה עוסק בנוהלים למתן רשיון לגידול דבורים ולהפקת דבש ומנחה באשר לפעולות הנדרשות מצד הדבוראי ומצד המועצה לצורך קבלת החלטה ואישור מתן הרישיון. נקודות המרעה הינן חלק בלתי נפרד מהרישיון לגידול דבורים ולהפקת דבש.

2.2 נוהל לרישום נקודת מרעה חדשה

- 2.1 פרק משנה זה מתייחס לנקודת מרעה חדשה, דהיינו, נקודת מרעה שהקצאתה מתבקשת מהמועצה לראשונה.
- 2.2 על המבקש הקצאתה של נקודת מרעה חדשה להגיש בקשה זו בכתב למועצה.
- 2.3 בבקשה להקצאת נקודת מרעה חדשה יפורטו, בין השאר, פרטי נקודת המרעה המבוקשת, כולל נקודת הציון של הנקודה (9 ספרות) ומיקומה המדויק, עונת ההצבה וכמות הכוורות המבוקשות להצבה בנקודה, נימוקים לבקשה והבהרת הצורך בנקודה. לבקשה תתלווה התחייבות בכתב לנגישות לאתר ההצבה ולהצבת כוורות רק בנקודת הציון המדויקת. (נספח 1 - טופס "בקשה לקבלת היתר מרעה")
- 2.4 (1) בהחלטתה לאישור נקודת מרעה חדשה, תתייחס המועצה לטיב שטח המרעה באזור ולמצבת הכוורות בנקודות הקימות שברדיוס של 2000 מטר מהנקודה המבוקשת.
- (2) הוגשה בקשה לאישור נקודת מרעה חדשה והמועצה לא מצאה לנכון לדחות אותה על הסף, תשלח המועצה הודעה בכתב על כך לדבוראים השכנים הנמצאים ברדיוס של 1750 מטר מהנקודה המבוקשת. במקרה של גושי פרדסים גדולים ורציפים, תישלח הודעה על כך לדבוראים השכנים הנמצאים ברדיוס של 1000 מ' מהנקודה המבוקשת.
- (3) גוש פרדסים גדול ורציף לצורך פרק זה הינו שטח שנטועים בו פרדס או פרדסים ברציפות בגודל של 1,500 דונם ומעלה. רשימת גושי הפרדסים הגדולים והרציפים תמצא במועצה ותשמש כנספח להוראות אלה, והיא תעודכן על בסיס שנתי באמצעות פקח המועצה.
- (4) בהודעה כאמור תציין המועצה את זכותם של הדבוראים להגיש הסתייגויות לגבי בקשה, אם ישנן, תוך 14 יום מיום קבלת ההודעה. הסתייגויות אלה תועברנה לתגובת הדבוראי המבקש, אשר יהיה זכאי להגיב עליהן תוך 14 יום מיום קבלתן והמועצה תקבל החלטה, עם או בלי דיון בע"פ, על פי שיקול דעתה ובהקדם האפשרי.

- 2.5 בהחלטתה אם לאשר את הבקשה תביא המועצה בחשבון הסתייגויות שהוגשו וכן תפעל בהתאם לעקרונות להקצאת נקודת מרעה חדשה כאמור בפרק מס' 2 להוראות אלה. המועצה תבחן בין השאר אם מספר הכוורות אשר בכוונת המבקש להחזיק מצדיק הקצאת נקודה זו.
- 2.6 נקודה שעומדת בקריטריונים המפורטים בהוראות המועצה, ואשר אושרה על ידה, תירשם כנקודת הצבה לשימוש זמני למשך שנתיים החל ממועד הרישום ובתנאי שהמבקש הציב כוורות עפ"י תנאי ההיתר. הרישום ייעשה באמצעות טופס להיתר הצבה שבו מפורטים כל הנתונים הנדרשים.
- 2.7 כל נקודת מרעה חדשה תחשב כנקודה זמנית. הוגשה הסתייגות מאוחרת יותר לאחר רישום הנקודה, ע"י מי שנפגע מרישום זה ולא נתקבלה, או לא הוגשה הסתייגות כאמור, תרשם הנקודה כנקודת קבע החל מהשנה השלישית, פרט למקרה של השאלת נקודת מרעה כמפורט בפרק 3 (לגבי נקודה מושאלת לא תהיינה למשתמש זכויות של קבע).
- 2.8 כל הסתייגות שהוגשה תתויק בתיקו של הדבוראי בעל הזכויות כמעין "הערת אזהרה" למקרה של העברת זכויות בעתיד.

3. הפורום המוסמך לאשר את הבקשה

- 3.1 סמנכ"ל המועצה יבדוק את הנתונים שבבסיס הבקשות לרשיון ולהקצאת נקודת מרעה ו/או ההסתייגויות מהן. ועדה של שלושה חברים, מתוכם שניים שהם עובדי משרד החקלאות, אשר אחד מהם ישמש כיו"ר, ומנכ"ל מועצת הדבש, ובהעדרו סמנכ"ל מועצת הדבש (להלן – "הוועדה") יקבלו החלטה אם לאשר את הבקשה בשלמותה או בחלקה בהקדם האפשרי. סמנכ"ל המועצה רשאי להיעזר לצורך הבדיקה גם בגורמים אחרים. החלטה מנומקת ביחס לבקשה לרשיון תתקבל בכתב ותישלח למבקש בהקדם האפשרי.
- 3.2 הוועדה תהיה מוסמכת להחליט אם להקצות נקודות מרעה זמניות או קבועות ולחדש רישיונות קיימים בהקדם האפשרי, אם לאו, בכפוף להוראות אלה.
- 3.3 לגבי אגרת רשיון יחולו הוראות סעיף 5 להלן.

4. הנוהל הכללי למתן רשיון

- 4.1 המועצה תשלח לדבוראים מידי שנה בשנה, במהלך חודש נובמבר, טופס בקשה לקבלת רשיון לגידול דבורים ולהפקת דבש בלווית טופס דרישה לתשלום אגרת רשיון לצורך קבלת הרישיון.

- 4.2 טופס הדרישה לתשלום האגרה יפרט את האגרה שתשלומה מתבקש על פי מספר הכוורות הרשומות בנקודות המרעה שהוקצו לדבוראי בשנה החולפת, (למקרה של חידוש רשיון קיים).
- 4.3 המבקש לקבל רשיון לגידול דבורים או לחדשו, יגיש בקשה מתאימה למועצה 30 יום לפני תחילת תקופת הרישיון שלגביה מתייחסת הבקשה, וישתמש במידת האפשר בטופס המיוחד לכך שנמסר לו ע"י המועצה. המבקש ישלם את אגרת הרישיון בתחילת השנה, בהתאם לחישובי המועצה ולמועדים שייקבעו על ידה.
- 4.4 רישיון לדבוראי חדש יינתן ליחיד (להלן – "רישיון לדבוראי חדש"). הוראה זאת תחול גם בכל מקרה של מתן זכות קדימה לרישיון לפי נהלים אלה. הוראה זאת לא חלה על מחזיקי רישיון קיים המבקשים לחדש אותו על שם. על אף האמור, המועצה תהיה רשאית לתת רישיון לדבוראי חדש למי שאינו יחיד בכל אחד מהמקרים הבאים בכפוף לקיום התנאים הקבועים לצדו להלן:
- א. קיבוץ המאוגד כאגודה חקלאית שיתופית;
- ב. בתי ספר חקלאיים, מוסדות לימוד, מחקר והדרכה.
- ג. חברת יחיד בהתקיים כל התנאים הבאים: 1. הדבוראי הוא בעל המניות ונושא משרה היחיד בחברה. 2. הוא התחייב שלא להעביר את המניות לכל גורם אחר (בין בתמורה ובין שלא בתמורה). 3. כל העברת מניות תביא לביטול הרישיון. 4. במקרה של מינוי מפרק/כונס זמני, או בעלי תפקיד אחר לרבות במסגרת הקפאת הליכים, יחולו אותן הוראות החלות על דבוראי שהוכרז כפסול דין, והמפרק/כונס יהיו רשאים להגיש בקשה למתן זכות קדימה בהיתרים, לקונה, במסגרת מכירת המכוורת תוך פרק זמן שייקבע על ידי המועצה. 5. הדבוראי חתם על נוסח כתב הצהרה והתחייבות של המועצה. 6. במקרה של פטירת הדבוראי יחולו אותן הוראות החלות על פטירת דבוראי יחיד.
- 4.5 דבוראי בעל רישיון קיים יהיה רשאי לבקש בכל עת לרשום את הרישיון על שם חברת יחיד שהקים, בהתאם ובכפוף להוראות סעיף 4.4 (ג) לעיל.
- 4.6 נוספו דבוריות (כוורות) למכוורת במשך השנה, לרבות בנקודות מושאלות וזמניות, תשלום האגרה כנדרש על פי חוק בהתאם למספר הדבוריות ועל הדבוראי לקבל את אישור המועצה מראש ובכתב להגדלת המכוורת.

4.7 ככלל, תוקף הרישיון שינתן יהיה לשנה קלנדארית אחת החל מתחילת חודש ינואר ועד לסיומה של השנה הלועזית, אולם ניתן לשנות את הרישיון במהלך השנה, בין השאר בעקבות פניית הדבוראי בבקשה לשינוי הרישיון בגין הגדלת מספר הכוורות והוספת נקודת מרעה. במקרה ולא ישולמו תשלומי אגרת הרישיון על ידי המגדל, על פי דרישת המועצה, יפוג תוקפו של הרישיון. הוראה זו תיכלל בתנאי הרישיון לגידול דבורים.

4.8 על הדבוראי להחזיק מכוורת ו/או להפיק דבש בהתאם לתנאי הרישיון שניתן לו על ידי המועצה, בהתאם להוראות החיקוקים הרלבנטיים ועל פי הוראות המועצה. כל חריגה מתנאי הרישיון, לרבות הגדלת המכוורת או הצבת כוורות בנקודות מרעה שאינן מצוינות ברשיון, טעונה אישור המועצה מראש ובכתב.

5. מתן רישיון ייצור והיתר לרעיית דבורים בנקודות רעייה שדבוראי בעל רישיון חדל מפעילותו או הגיש בקשה לחדול ממנה

דבוראי שנפטר, או הוכרז פסול דין, או שהגיש בקשה לחדול מפעילותו בכפוף ובהתאם לאמור בנוהל זה, יבוטל רישיונו.

המועצה תיתן רישיון לאותן נקודות רעייה שלגביהן בוטל רישיון לפי אמות המידה המפורטות להלן, ולפי שיקול דעתה והחלטתה הבלעדית.

5.1 פטירת הדבוראי:

א. עם קבלת הודעה על פטירת הדבוראי, יבוטל רישיונו. המועצה תיתן "זכות קדימה", על פני כל בקשה אחרת, לבקשה לרישיון שתוגש על ידי בן משפחה מדרגת קרבה ראשונה, שהוא גם היורש או אחד היורשים מכוח צו ירושה או צו קיום צוואה של הדבוראי המנוח.

ב. היה למנוח יותר מיורש אחד לפי צו ירושה או צו קיום צוואה, שהוא קרוב משפחה מדרגה ראשונה, יצרף המבקש תצהיר מטעם יתר היורשים לפיו הם מסכימים למתן רישיון למבקש. לא צורפו תצהירים כאמור מטעם יתר היורשים, או הוגשה יותר מבקשה אחת מטעם היורשים, תיתן המועצה את הרישיון למי מהיורשים אשר למיטב שיפוטה הינו בעל היכולת והניסיון המיטיב לגדל דבורים ולהפיק דבש. נמצא שכל היורשים הינם בעלי יכולת וניסיון זהים, תיתן המועצה את הרישיון למי מהיורשים שהדבוראי המנוח ציווה בכתב להעביר אליו את הרישיון. לא ציווה המנוח, כאמור, יינתן הרישיון לפי הגרלה.

ג. בכל מקרה לא תפצל המועצה את הרישיון בין מספר יורשים.

ד. המועצה תהיה רשאית לתת רישיון זמני לקרוב משפחה מדרגה ראשונה, לפי מיטב שיפוטה, וזאת עד להמצאת צו ירושה או צו קיום צוואה, וזאת בתנאים ולתקופות כפי שייקבע על ידה.

ה. לעניין סעיף זה, קרוב משפחה מדרגה ראשונה – בן זוג (לרבות ידוע בציבור), בן, בת, אח, אחות, הורים.

5.2 דבוראי שהוכרז פסול דין ומונה לו אפוטרופוס לניהול ענייניו הכלכליים לצמיתות:

רישיון של דבוראי כאמור יבוטל, ויחולו עליו אותם הכללים אשר חלים על דבוראי המבקש להפסיק את עיסוקו, בהתאם למפורט להלן, ולעניין זה יוכל האפוטרופוס להגיש בקשה למכירה במכרז לפי סעיף 5.3 להלן או להגיש בקשה למתן רישיון לקרוב משפחה של הדבוראי ובלבד שניתנו תצהירי הסכמה של יתר קרובי המשפחה, והאמור בסעיף 5.1 לעיל יחול בהתאמה בשינויים המחויבים.

5.3 העברת כל הפעילות ללא תמורה לדור המשך:

א. במקרה של העברת כל הפעילות וציוד המכוורת לדור המשך, יבוטל רישיונו של הדבוראי עם קבלת הודעת העברה בהתאם למפורט להלן.

ב. המועצה תיתן "זכות קדימה", על פני כל בקשה אחרת, לבקשה לרישיון שתוגש על ידי דור המשך אליו הועברה כל הפעילות, בכפוף לקיום האמור להלן.

ג. הדבוראי המעביר והדבוראי המקבל יציגו בפני המועצה תצהירים חתומים בפני עורך דין בדבר העברת כל פעילות וציוד המכוורת ביניהם ללא כל תמורה.

ד. למען הסר ספק, על העברה לדור המשך לא יחולו הוראות חלק 5.7 (ד) – (ט).

ה. לעניין סעיף זה – "דור המשך" – בן או בת ממשיכים מעל גיל 18 שנים.

5.4 דבוראי המבקש להפסיק את עיסוקו בגידול דבורים, ייצור דבש ורעיית דבורים לצמיתות:

הגדרות:

"דבוראי חדש" – מי שמעולם לא קיבל רישיון לגידול דבורים, הפקת דבש והצבת כוורת לצורכי רעייה, או מי שהיה בידו רישיון, כאמור, אך הוא בוטל בכללותו לפחות חמש שנים לפני יום הגשת הצעה למכרז, וכן מי שקיבל רישיון "דבוראי חובב" בלבד לפי פרק 2 סעיף 5 לנהלים. כדבוראי חדש לא ייחשב מי שהינו בן זוג, לרבות ידוע בציבור, וכן ילדים עד גיל 18 של מי שאינו עונה להגדרת דבוראי חדש.

"דבוראי קטן" – מי שיש לו רישיון, כאמור, להציב עד 700 דבוריות במועד הגשת הצעתו למכרז. מספר הדבוריות לעניין זה יחושב כפי שמחושבות מספר הדבוריות לצורכי אגרת בקשה לחידוש רישיון (לא כולל אגרת ניווד).

א. דבוראי המבקש לפרוש מעיסוק, באופן מלא או חלקי, מייצור דבש, יגיש הודעה ובקשה על כך בכתב למועצה. בהודעה יירשם שהיא סופית ובלתי חוזרת. דבוראי יהיה רשאי להגיש, לפני קבלת החלטה, כאמור, בקשה להחלטה מקדמית (פרה רולינג) בהתאם לקבוע בסעיף 5.7 (י) להלן.

ב. דבוראי יהיה רשאי לפרוש מעיסוק באופן חלקי, בהתקיים שני אלה: (1) ייוותרו לו לכל הפחות 40 דבוריות ונקודות רעייה ברישיון ובהיתר בהתאמה. (2) הוא לא מבקש לפרוש מעיסוק באופן חלקי בנקודות הצבה שהותרו לו ברישיון והיתר בתקופה של פחות מחמש שנים ממועד הגשת בקשתו.

ג. דבוראי שהגיש בקשה כאמור, בקשתו הינה בלתי חוזרת ולא ניתנת לביטול. בכל מקרה והדבוראי מבקש למכור את הדבוריות וציוד המכורות בהליך מכרז כמפורט להלן, הרישיון יבוטל מייד בתום הליך המכרז (ובלבד שתוצאות הליך המכרז הביאו למכירה). בכל מקרה אחר, עם הגשת בקשה בכתב רישיונו יבוטל או לא יחודש, לפי העניין.

ד. המועצה תיתן "זכות קדימה", על פני כל בקשה אחרת שתוגש, לבקשת אדם לרישיון והיתר, בנקודות הצבה של דבוראי אשר חדל מעיסוקו, אשר הצעתו נבחרה במסגרת מכרז למכירת דבוריות וציוד מכורות של הדבוראי שביקש לחדול מעיסוקו, כאמור, ובלבד שהמכרז נערך בהתאם ובכפוף לכללים הקבועים להלן.

ה. דבוראי המבקש לחדול מפעילותו, אשר ביקש למכור דבוריות וציוד מכורות, תוך שיוך לנקודות הצבה, במסגרת מכרז, כמפורט להלן, יודיע על כך למועצה, והמועצה תפרסם מכרז למכירת דבוריות וציוד מכורות בהתאמה (להלן – "המכרז").

ו. מכרז יפורסם במועד שייקבע על ידי המועצה. בכל שנה לא ייקבעו יותר משלושה מועדים לעריכת מכרזים למכירת דבוריות וציוד מכורות, תוך שיוך נקודות הצבה.

ז. לדבוראי אשר ביקש למכור במכרז, כאמור, תינתן הודעה על ידי המועצה בדבר החלטתה לעניין אי מתן "זכות קדימה" בנקודות רעייה בהתאם לקבוע בסעיפים 5.7 (ד) – 5.7 (ט) להלן, וזאת מבלי לגרוע מזכותו של הדבוראי להליך החלטה מקדמית לפני החלטתו לחדול מעיסוקו בהתאם לקבוע בסעיף 5.7 (י) להלן.

ח. דבוראי המבקש לפרוש במסגרת מכירה במכרז, יכין מפרט מפורט של הדבוריות וציוד המכורות אותו הוא מבקש למכור תוך שיוכו לנקודות רעייה, וזאת לאחר קבלת הודעת המועצה לפי סעיף קטן ז' לעיל (להלן – "המפרט"). שיוך הדבוריות והציוד, כאמור, יעשה על ידו לקבוצות נקודות רעייה שלא תפחתנה משתי נקודות כל אחת (להלן – "קבוצות נקודות"). קבוצות הנקודות ייקבעו על ידי הדבוראי. קביעת קבוצות הנקודות על ידי הדבוראי תעשה תוך התחשבות בצורך במתן יתרון לדבוראי חדש או קטן בכ – 50% מהדבוריות וציוד המכורות אליהן שויכו קבוצות נקודות, כמפורט להלן. כמו כן, יהיה רשאי הדבוראי לקבוע את קבוצות הנקודות באופן אשר יהיה בו למקסם, לדעתו, את התמורה אותה יוכל לקבל עבור מכירת הדבוריות והציוד, בשים לב לשיקולים של אחידות ורציפות בין נקודות רעייה, חלוקה לפי תאי

שטח, סוגי הגידולים באזור, היותה של נקודה קבועה או עונתית וכד'. המועצה תהיה רשאית בנסיבות מיוחדות ומנימוקים שיירשמו, לשנות את חלוקת קבוצות הנקודות, ובלבד שניתנה לדבוראי זכות טיעון לפני קבלת החלטה, כאמור.

ט. הדבוראי הפורש במסגרת מכירה במכרז, יהיה מחויב לספק את הציוד לזוכה/ים במכרז בהתאם לקבוע במפרט, ולתקן ו/או להשלים נזקים ו/או חוסרים שנגרמו לדבוריות ו/או לציוד עד להעברתו לידי הזוכה/ים בהתאם לתנאים כפי שייקבעו במכרז.

י. מכרז יפורסם עבור מכירת דבוריות וציוד של דבוראי פורש אחד או יותר, כפי שיהיו, במועד פרסומו.

יא. הדבוראי הפורש במסגרת מכירה במכרז יגיש למועצה, לפני פרסום המכרז, שמאות שערך לקבוצות הנקודות. השמאות תיערך על בסיס עקרונות שמאות שנקבעו בהסכמה בין המועצה לבין ארגון מגדלי הדבורים בהתייעצות עם גורם מקצועי (כלכלן או שמאי) שיוסכם על ידי הצדדים (להלן – "שווי שמאות"). דבוראי שאינו מעוניין בביצוע שמאות, כאמור, ייקבעו מנכ"ל וסמנכ"ל המועצה את שווי השמאות למכרז.

שווי שמאות ייקבע על ידם, לפי מיטב שיפוטם, ובכלל זאת יהיו רשאים להסתמך על מחיר מכירות קודמות דומות שבוצעו.

יב. שווי שמאות של כלל הדבוריות וציוד המכורות הנמכר על ידי דבוראי פורש יפורסם במכרז. לא יתקבלו הצעות מחיר במכרז לקבוצות נקודות אשר סכומן המצטבר הינו נמוך מ – 90% משווי שמאות כוללת, אלא באישור הדבוראי המוכר. תנאי זה יפורסם במכרז.

יג. המועצה תקבע ותפרסם בכל מכרז את היקף הדבוריות והציוד המשויך לקבוצות הנקודות בהן יינתן יתרון לדבוראים חדשים וקטנים, אשר יהיה קרוב ככל הניתן ל – 50% מהיקף הדבוריות והציוד הנמכר.

יד. המכרז יפורסם באופן פומבי באתר האינטרנט של המועצה ובכל מדיה נוספת עליה תחליט המועצה, והוא יועבר לידיעת כלל הדבוראים בהתאם לרשימת התפוצה הקיימת במועצה בדוא"ל. עלויות פרסום, ככל שיהיו יחולו על הדבוראי.

טו. במסגרת מתן יתרון להצעות של דבוראים חדשים וקטנים ייבחרו ההצעות הזוכות, אשר עמדו בתנאי המכרז בהתאם להחלטת וועדת המכרזים כהגדרתה להלן, כדלהלן:

ייבחרו הצעות המחיר הגבוהות ביותר שהוצעו לכל קבוצת נקודות.

במקרה ולא היו בין הצעות המחיר הגבוהות ביותר, כאמור, הצעות של דבוראים חדשים וקטנים להיקף דבוריות וציוד בשיוך לקבוצות נקודות כפי שנקבע בסעיף יג' לעיל (כ – 50%), אזי תעדיף המועצה הצעות של דבוראים חדשים או קטנים, שהפרש בין הצעת המחיר שלהם להצעות הגבוהות ביותר לכל קבוצת נקודות היה הקטן ביותר, וזאת עד להיקף שנקבע בסעיף יג', אלא אם כן, לא הוגשו הצעות של דבוראים חדשים או קטנים, שיש בהן לתת מענה להיקף הקבוע בסעיף יג' לעיל, או במקרה שהצעת דבוראי חדש או קטן הייתה נמוכה ביותר מ – 20% משווי השמאות לקבוצת הנקודות להן הגיש הצעה.

למען הסר ספק, אם בתום בחירת ההצעות בהתאם להליך המוסדר לעיל, סיכום ההצעות במצטבר יהיה נמוך מ – 90% משווי השמאות הכולל, קבלת ההצעות וביצוע המכירה יהיה כפוף לאישור הדבוראי המוכר.

טז. לא התקבלו הצעות מחיר לכל קבוצות הנקודות, אזי תהיה המכירה כפופה לאישור הדבוראי המוכר.

יז. מנכ"ל המועצה יקבע ועדה בראשותו (להלן – "ועדת המכרז") בה יהיה חבר גם היועץ המשפטי של המועצה, לצורך עריכת המכרזים.

יח. לא נבחרו הצעות זוכות במכרז, תהיה ועדת המכרז רשאית להחליט על עריכת מכרז נוסף, וככל שהחליטה שבנסיבות העניין אין מקום לעריכת מכרז נוסף, יהיה רשאי הדבוראי למכור את הדבוריות והציוד במישרין לכל אדם, ויחולו לעניין זה הנהלים שהיו קיימים קודם לכן (תיקון לנהלים משנת 2012).

יט. ועדת המכרז תפסול הצעות של מציע למכרז אשר הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין מקום לדעת הועדה לאפשר לו לזכות במכרז, ו/או מי שהוטלו עליו קנסות מינהליים בשל עבירות אשר מפאת מהותן, חומרתן או נסיבותיהן המצטברות אין לדעת הועדה לאפשר לו לזכות במכרז, והכל גם בשים לב לזמן שחלף ממועד ההרשעה ו/או הטלת הקנסות המינהליים.

כ. מכירת ציוד מכוורת של עד 100 דבוריות יהיה פטור מהוראות סעיף 5.4 בכפוף לאישור וועדת ההיתרים, ויחולו לעניין מכירה, כאמור, הנהלים שהיו קיימים קודם לכן (תיקון לנהלים משנת 2012) (להלן – "מכירה בפטור ממכרז"). דבוראי אשר ביצע מכירה בפטור לפי סעיף קטן זה לא יהיה רשאי לשוב ולהשתמש בפטור ממכרז לפי סעיף קטן זה, אלא אם חלפה תקופה של חמש שנים מאז המכירה האחרונה בפטור ממכרז.

5.5 ביטול או התלייה של רישיון בגין הפרת הוראות הדין או הרישיון

א. הוראות סעיף 5.4 יחולו בהתאמה על דבוראי שרישיונו בוטל לצמיתות, כל זאת ובלבד שבקשתו לערוך מכרז הוגשה תוך פרק זמן שנקבע בהחלטה על ביטול הרישיון.

ב. במקרה של התלייה של רישיון, יועברו הדבוריות של דבוראי שרישיונו הותלה, כאמור, לחזקת המועצה והמועצה תנהג בהן כפי שהיא נוהגת בדבוריות תפוסות למעט לעניין מקום הצבתן אשר ימשיך להיות באותו מקום בו הוצבו על פי הרישיון שהותלה. למען הסר ספק, הדבוראי שרישיונו הותלה לא יהיה רשאי לקבל תמורה כלשהי בין בכסף ובין בשווה כסף בגין העברת הדבוריות לחזקת המועצה, למעט בגין נזק לדבוריות (לא כולל אגירת דבש) שהתקבל בגינו פיצוי מצד ג'. הדבוראי יישא בעלויות אחזקת הדבוריות וטיפול בהן בניכוי תמורת הדבש שנרדה ונמכר. עלו ההכנסות על ההוצאות תועבר יתרת ההכנסות לחשבון ייעודי במועצה למימון פעילויות לטובת הענף. העברת דבוריות, כאמור, תהיה מותנית בהסכמתו של הדבוראי להעברת חזקה, כאמור, בהתאם לתנאים כפי שייקבעו על ידי המועצה ובכפוף למתן פטור מאחריות ובכלל זה מנזקים שייגרמו, גניבות, תמותת דבורים וכיוב'. בהעדר הסכמה, יפעל הדבוראי שרישיונו הותלה, לחיסול משפחות הדבורים לכל משך תקופת ההתלייה, ויהיה רשאי לחדש את פעילותו מייד בתום תקופת ההתלייה.

במקרה כזה תהיה המועצה רשאית לתת זכות רעייה זמנית באותן המקומות לדבוראי אחר, בהתאם לאמות מידה כפי שייקבעו על ידי מועצת המנהלים לפי הקבוע בסעיף 5.6 להלן.

5.6 מתן רישיון לנקודות רעייה בהם בוטל הרישיון ואשר אינן נכללות במסגרת המקרים המפורטים לעיל:

בכל מקרה של ביטול רישיון מכל סיבה שהיא, ובכפוף "לזכויות קדימה" כמפורט בסעיף 5 לעיל, תיתן המועצה רישיון לאותן נקודות (שאינן נקודות חדשות וככל שהוחלט שלא לבטלן, כולן או חלקן) כדלהלן:

א. המועצה תפרסם הודעה באתר האינטרנט בדבר הנקודות הפנויות ואת אופן הגשת הבקשות לרישיון.

ב. המועצה תפרסם את אמות המידה לפיהן תיתן רישיון, ובכלל זה אמות מידה לפיהן תינתן העדפה לבעלי יכולת וניסיון בתחום, לכניסת דבוראים חדשים לענף, להגדלת מכוורות קטנות, לדבוראים הרועים באזור, וכל אמת מידה רלוונטית נוספת כפי שיוחלט על ידה מפעם לפעם.

5.7 הוראות כלליות לעניין סעיף זה:

א. החלטות לפי סעיף 5 שלא נקבע שיתקבלו על ידי ועדת המכרז, יתקבלו על ידי הוועדה כהגדרתה בסעיף 3.

ב. ערעור על החלטה לא יהיה בו לעכב את ביצועה.

ג. מתן רישיון, יהיה כפוף לתנאי הרישיון והגשת בקשה לרישיון ועמידה בתנאים הקבועים בה כדין ובכלל זה תשלום אגרת רישיון כדין. במקרה של מתן "זכות קדימה" במכירת דבוריות וצידוד מכוורת, יהיה כפוף גם לתצהיר שהעסקה בוצעה והתמורה שולמה במלואה.

ד. המועצה רשאית שלא לאשר במסגרת מתן "זכות קדימה" נקודות רעייה שלא היו בשימוש הדבוראי שחדל מעיסוקו או ביקש לחדול מעיסוקו שנתיים ברציפות מסיבה בלתי מוצדקת או כאשר הוא לא דיווח על כך מראש ובכתב למועצה.

ה. המועצה רשאית שלא לאשר במסגרת מתן "זכות קדימה" נקודות רעייה שיש לבטלן לאור פוטנציאל האגירה באזור. למועצה זכות לבטל עד 10% מהנקודות באזורים שבהם יש רעיית יתר על פי דעתה של המועצה כמו כן, יהיו רשאים מנכ"ל וסמנכ"ל המועצה לפנות לקבלת אישור ו הוועדה לביטול עד 20% מהנקודות באזורים שבהם יש רעיית יתר על פי דעתה של המועצה במקרים בהם מתקיימות נסיבות המצדיקות זאת.

ו. המועצה רשאית שלא לאשר במסגרת מתן "זכות קדימה" נקודות מרעה זמניות כמפורט בפרק מס' 3 להוראות אלה.

ז. המועצה רשאית שלא לאשר במסגרת מתן "זכות קדימה" זכויות בנקודות מרעה שהיו במחלוקת מצד דבוראים אחרים, ושלזור הנסיבות החדשות יש לדעתה לרשמן על שם דבוראי אחר או לבטלן.

ח. בבואה להחליט במסגרת מתן "זכות קדימה" כאמור לעיל, תבחן המועצה אם מספר הדבוריות שהיו ברשות הדבוראי שחדל מעיסוקו או ביקש לחדול מעיסוקו הצדיק את הקצאת נקודות המרעה מלכתחילה. המועצה תהא רשאית לצמצם את ההיתר אם תגיע לכלל מסקנה כי לדבוראי, כאמור, הוקצה עודף נקודות מרעה.

ט. המועצה רשאית שלא לאשר במסגרת מתן "זכות קדימה" נקודות מרעה שקיימת הצדקה לבטלן או לא לחדשן או בכל מקרה מוצדק אחר.

י. דבוראי יהיה רשאי להגיש בקשה להחלטה מקדמית (פרה רולינג) לפני הגשת בקשה לחדול מעיסוק, לעניין הנקודות לביטול. החלטה מקדמית תחייב את המועצה ובלבד שהוגשה בקשה לחדול מעיסוק תוך 90 ימים, והמועצה תהיה רשאית להאריך ב – 60 ימים נוספים, מיום מתן ההחלטה המקדמית, ואם הוגש ערעור לוועדה מיום מתן ההחלטה בערעור. הוגשה הבקשה לאחר המועד האמור, המועצה תהיה רשאית לבחון את הנושא מחדש לרבות בשים לב לשינוי בנסיבות או מדיניות שאירעו מאז מתן ההחלטה המקדמית ועד למתן ההודעה על הפסקת העיסוק. הוגשה בקשה להחלטה מקדמית, לא יהיה רשאי דבוראי להגיש בקשה נוספת, גם אם במתכונת שונה, במשך תקופה של לפחות חצי שנה ממועדה ההחלטה או ההחלטה בערעור לוועדה, לפי המקרה.

יא. למען הסר ספק, הוראות סעיף קטן זה לא יחולו במקרה של התלייה של רישיון.

6. אופן חישוב אגרת הרישיון

6.1 המועצה תנהל רישום מסודר של נתונים לגבי נקודות המרעה שהוקצו לכל דבוראי ומספר הכוורות בכל נקודה ובכל עונה ועונה, שישמש גם לצורך חישוב האגרה כדלקמן:

(1) רישום פרטי נקודות המרעה יהיה לפי עונות: סתיו, חורף, אביב, קיץ נקודה קבועה או כל עונת אגירה נוספת, ויכלול את שם נקודת המרעה, המספר הסידורי של הנקודה, נקודת הציון, קווי אורך ורוחב, תאריך אישור הנקודה ע"י המועצה ומספר הכוורות בכל נקודה ובכל עונה ועונה בנפרד.

עונות השנה במיכוורת הינם :

אביב	-	מרץ, אפריל, (גם מאי באזור הצפון)
קיץ	-	מאי (לא כולל באזור הצפון), יוני, יולי, אוגוסט, ספטמבר
סתיו	-	אוקטובר, נובמבר
חורף	-	דצמבר, ינואר, פברואר

- (2) מספר הכוורות של הדבוראי לצורך תשלום אגרה יחושב לפי סיכום מספר הכוורות בנקודות "נייחות" (קבועות) עם מספר הכוורות בעונה שלגביה אושר להצבה המספר הגדול ביותר של כוורות יחסית לעונות אחרות (מספר הכוורות בנקודות הקיץ או האביב, לפי הגבוה מהם).
- (3) מספר הכוורות של הדבוראי לצורך חישוב האגרה יכול את כל המשפחות (לרבות נחילים) שברשותו בחודש ינואר של אותה שנה. תחילת השנה הוא התאריך הקובע לקביעת מספר הכוורות. הכנת נחילים במהלך השנה תבוא לידי ביטוי במספר המשפחות לתחילת השנה הבאה
- 6.2 בחישוב מספר הכוורות לצורך אגרה לא יובאו בחשבון כוורות שהצבתן אושרה ע"י המועצה במקרים מיוחדים לתקופת פריחה קצרה נוספת, עד לחודש, למטרת אגירה נוספת, כגון נקודות כותנה, ובלבד שלא יצבו כוורות מטעם אותו דבוראי בנקודה זו ביתרת השנה.
- 6.3 החלטות לגבי חישוב האגרה לתשלום בהתאם לחוק תתקבלנה ע"י מנכ"ל וסמנכ"ל המועצה, כפוף לאמור להלן:
דבוראי המעוניין להגיש הסתייגויות לגבי הנתונים ששימשו בסיס לדרישת תשלום האגרה במקרה האמור בסעיף זה או בכל מקרה אחר יעשה כן תוך 14 יום מקבלת טופס הדרישה לתשלום האגרה או דרישה להשלמת סכום האגרה.
הגשת הסתייגויות כאמור אין בה כדי לעכב את ביצוע תשלום האגרה שתשלום במועד הגשת הבקשה לרשיון, על פי חישובי המועצה.
- 6.4 דבוראי המעוניין לערער על החלטת מנכ"ל וסמנכ"ל המועצה בנושא אגרת המכוורת רשאי לערער בפני ועדת ערר לאגרות תוך 14 יום ממועד קבלת דרישת התשלום.
- 6.5 מועצת המנהלים של המועצה תקים ועדת ערר לאגרות. ועדה זו תדון בהשגות הדבוראים לגבי החלטות בנושא אגרה וכן בקשות חריגות לפטור מלא או חלקי מתשלום האגרה לשנה קלנדארית נקובה. הבקשות תועברנה על ידי הדבוראים למזכירות המועצה ותענינה תוך 45 יום מהבקשה.

7. חריגים

הוועדה מוסמכת לחרוג מהוראות אלה במקרים מיוחדים המצדיקים זאת. בחריגים בנושא אגרות תהיה מוסמכת לדון ועדת ערר לאגרות. הוועדה מוסמכת להמליץ בפני המועצה על שינוי כללי של הוראות אלה.

8. הוראות נוספות

- 8.1 השיקולים להקצאת נקודת מרעה חדשה ולמתן רשיון מפורטים בפרק מס' 2.
- 8.2 נוהלים וקריטריונים לגבי דבוראי שאינו מנצל את רישיונו באופן מלא מפורטים בפרק מס' 3 להוראות אלה.
- 8.3 נוהלים להצבת כוורות למטרות האבקה מפורטים בפרק 4 להוראות אלה.
- 8.4 נוהלים וקריטריונים נוספים לחידוש רשיון, לביטולו או לשינויו מפורטים בפרק 5 להוראות אלה.
- 8.5 נוהלי השגה וערעור על החלטות המועצה מפורטים בפרק 6 להוראות אלה.

פרק 2 - קריטריונים למתן היתרים

1. מבוא

פרק זה עוסק בשיקולי המועצה באשר לחלוקת רישיונות לגידול דבורים, להפקת דבש והקצאת נקודות מרעה.

2. המרחק בין נקודות מרעה

2.1 נקודות מרעה חדשות יוקצו לצורך הצבת כוורות, כך שהמרחק בין נקודת מרעה אחת לשנייה לא יפחת מ-1500 מטר. נתבקשה הקצאת נקודת מרעה חדשה או חריגה מהתנאים המופיעים בפרק זה, יאושר הדבר רק במקרה המצדיק זאת על פי החלטה של הוועדה.

נוהלי השגה וערעור לגבי החלטה זו מפורטים בפרקים 1 ו 7- להוראות אלה.

2.2 בהקצאת נקודת מרעה חדשה, תתייחס המועצה לטיב שטח המרעה באזור ולמצבת הכוורות בנקודות הקיימות ברדיוס של 2000 מ' מהנקודה המבוקשת. המועצה תדון בהסתייגויות הדבוראים באזור כמפורט בפרק מס' 1.

2.3 תנאי זה יחול לגבי כל שטחי המדינה וביחס לכל סוגי שטחי המרעה למעט:

(1) גוש פרדסים גדול ורציף לצורך סעיף זה - שטח שנטועים בו פרדס או פרדסים ברציפות ל 1,500 דונם ומעלה. רשימת גושי הפרדסים הגדולים והרציפים תמצא במשרדי המועצה, הרשימה תעודכן על בסיס שנתי באמצעות פקח המועצה.

(2) נקודות מרעה חדשות בגושי פרדסים גדולים ורציפים יוקצו למטרת הצבת כוורות בתנאים הבאים:

(2.1) המרחק בין נקודת מרעה אחת לשנייה לא יפחת מ 500 מ'. תנאי זה יחול לגבי פרדסים בכל שטחי המדינה וביחס לכל זני ההדרים.

(2.2) נוסחת החישוב לאישור הצבת כוורות בגושי פרדסים גדולים ורציפים בעונת אביב בלבד הינה 5 דונם פרדס לכוורת. תנאי זה יחול לגבי כל שטחי המדינה וביחס לכל זני ההדרים (למעט פרדסים חדשים כמופיע בסעיף 2.4)

השטח שייכלל בחישוב זה לצורך העניין יהיה רק שטח פרדס בוגר ומטופל. לצורך החישוב יובאו בחשבון גם כל הכוורות שמחוץ לשטח הפרדס, המוצבות במרחק של עד 1500 מ' מהנקודה המבוקשת.

2.4 נקודות חדשות בפרדסים חדשים (שגודלם לפחות 500 דונם רציף) - לאחר שיבואו לידי ביטוי מצאי הכוורות המאושר להצבה בשטח עצמו ומסביבו רדיוס 1500 מ' שיימדד מנקודה מבוקשת. יחס ההצבה לשם שקלול יהיה כוורת ל-7 דונם לפרדס מכל הזנים שגילם 4 שנים ויותר למעט פרי הדר מזן ולנסיה ושמוטי שלגביהם החישוב יהיה 5 דונם לכוורת. הבקשות לקבלת היתר מרעה ירשמו ויתועדו והדיון בהם יתקיים בהגיע הפרדס לגיל 4 שנים מהנטיעה.

2.5 אזור הערכה - המרחק יהיה 2000 מ'.

2.6 כותנה (פימה או אקלפי בלבד) - הוספת כוורות תאושר חד פעמית לעונה אחת לאחר שיבואו לידי ביטוי מצאי הכוורות המאושר בשטח עצמו ומסביבו רדיוס 1500 מ' שיימדד מנקודה המבוקשת. יחס ההצבה (לשם שקלול) יהיה כוורת ל - 5 דונמים (נקודה חדשה שתאושר תהיה במרחק של לא פחות מ 500 מ' מנקודה קיימת). הדבוראי המבקש ימציא למועצה את סך כל הדונמים (פימה) בשטח הכותנה המבוקש. עיבוד הנתונים יבוצע ע"י המועצה.

3. מספר הכוורות שיאושרו להצבה בנקודת המרעה

3.1 מספר הכוורות שיאושרו להצבה בנקודות מרעה חדשות או ותיקות בכל עונות השנה (למעט חורף) יהיה בין 24 ל- 40 כוורות. בעונת החורף ניתן להציב עד 80 כוורות, כל זאת למעט דבוראים חובבים. דבוראי חובב לצורך סעיף זה – בעל מכוורת המחזיק במכוורת שמספר הכוורות שבה אינו עולה על 3 .

לצורך חישוב מספר כוורות לנקודת מרעה, במקרה של הצבת נחילים, כל 2 נחילים יחושבו ככוורת אחת. לנחיל תחשב כל משפחת דבורים המצויה בארגז ובו עד 6 חלות.

3.2 הוראה זו חלה לגבי כל נקודות המרעה במדינה.

4. מרחקי הצבה

לא יינתן רישיון והיתר חדש להצבת כוורות במרחק שיפחת מ – 150 מטר מבית מגורים, או מבנה מאוכלס באנשים, או במרחק שיפחת מ – 50 מטר מעורק תחבורה ראשי. ניתן לחדש רישיון והיתר לנקודת הצבת כוורות גם אם היא במרחק של פחות מ – 150 מטר מבית מגורים או מבנה מאוכלס באנשים, במקרה של נקודת הצבה קיימת בקיבוץ או במושב, וכן במקרה וההצבה ברישיון והיתר באותה נקודת הצבה קדמה להקמת מבנים, כאמור, וזאת בהתאם לשיקול דעת ועדת ההיתרים, בשים לב לנסיבות המקרה, וכן ניתן להתנות את חידוש הרישיון וההיתר בתנאים מיוחדים, כפי שייקבעו.

5. מכוורת חובבים ובית ספר חקלאי

מכוורת חובבים מוגדרת לצורך סעיף זה כמכוורת של נקודה קבועה אחת שכמות הכוורות שתוצב בה לא תעלה על 3 כוורות. לדבוראי יובהרו מגבלות הגדלת מיכוורת ויידרש לחתום על מסמך התחייבות, כי הוא יודע שההיתר לא ישמש בסיס להגדלת המכוורת ולא תהיה לו כל טענה בעניין זה. הדבוראי בעל מכוורת החובבים יהיה זכאי להציב את כוורתיו בכפוף לקבלת רשיון מועדת ההיתרים במרחק של 300 מטר לפחות מכוורות של דבוראי אחר. ביקש דבוראי אחר להקים מכוורת חובבים באותו אזור, יהיה המרחק בינו לבין דבוראי בעל מכוורת חובבים אחר באותו אזור 1500 מטר לפחות. ועדת ההיתרים תהיה רשאית לשנות את המרחקים הנדרשים בסעיף זה מטעמים מוצדקים ובהתאם לתנאי האזור לפי המלצת סמנכ"ל המועצה. תנאי למתן רשיון לדבוראי בעל מכוורת חובבים הינו חתימה על הצהרה כי הוא מודע לכך שהרישיון לא ישמש בסיס להגדלת המכוורת וכי לא תהיה לו כל טענה בעניין זה, על פי הנוסח שהעתק ממנו מצ"ב כנספח להוראות אלה. דינו של דבוראי בעל מכוורת החובבים ביחס לנדידה והאבקה ושאר העניינים המפורטים בהוראות אלה כדין דבוראי רגיל לצורך תחולת ההוראות.

ועדת ההיתרים תהיה רשאית לתת רישיון והיתר להצבת עד 20 כוורות קבועות לבית ספר חקלאי העוסק בלימוד דבוראות, וזאת בכפוף לעמידה בהוראות החלות לעניין מרחקים מכוורות של דבוראי אחר, או מהצבה של בית ספר חקלאי אחר באותו אזור, כפי שחלות על דבוראי חובב, בהתאמה.

6. הוראות נוספות

- 6.1 נקודות מרעה פנויות יוקצו בהתאם למדיניות המועצה בנושא, תוך הקפדה על ניצול אופטימלי של נקודות המרעה ובהתחשב בפניות של דבוראים שונים.
- 6.2 המועצה תביא בחשבון את צורך הדבוראי המבקש בנקודת המרעה בהתאמה למספר הכוורות שברשותו לפי עונות השנה.
- 6.3 דבוראי שמצא ביוזמתו נקודת מרעה מועדפת מבחינתו, ואשר לא היתה רשומה במאגר המועצה, יהיה רשאי לפנות אליה בבקשה להחליף את נקודת המרעה הרשומה על שמו בנקודה זו.
- 6.4 על הדבוראי המבקש להיות בעל זכויות שימוש מתאימות בקרקע, נשוא הבקשה, ועליו להצהיר על כך במסגרת הבקשה לקבלת רישיון והיתר מרעה.
- 6.5 על הדבוראי המבקש, לשלם למועצה את אגרת הרישיון, שנדרשה על ידה, כחוק. דבוראי שלא שילם בעבר אגרת רישיון או את האגרה נשוא הבקשה הנוכחית לרישיון, לא תדון בקשתו ולא תאושר לו נקודת מרעה, ולא יינתן לו רישיון לגידול דבורים ולהפקת דבש.
- 6.6 המועצה תאפשר לדבוראי ברשיון להזיז את הכוורות מנקודת המרעה כדלקמן: עד 200 מטר- כל עוד המרחק מנקודה שכנה של דבוראי אחר הינו לפחות 1000 מטר, עד 100 מטר- אם המרחק בין נקודת המרעה של הדבוראי לנקודת מרעה של דבוראי אחר נמוך מ-1000 מטר. הוועדה רשאית לקבוע מרחקים שונים בחריגה מסעיף זה אם יתעורר חשש בהתחשב בתנאי השטח שההזזה תשפיע על אגירת כוורות של דבוראי שכן.
- 6.7 בהקצאת נקודת מרעה חדשה תפעל המועצה על פי הנוהלים הרלבנטיים המפורטים בפרק מס' 1.
- 6.8 נוהלים וקריטריונים לגבי דבוראי שאינו מנצל את רישונו באופן מלא מפורטים בפרק 3 להוראות אלה.
- 6.9 נוהלים וקריטריונים לגבי בקשה להסבת רישיון לדבוראי אחר מפורטים בפרק 4 להוראות אלה.
- 7.0 נוהלים וקריטריונים לגבי הצבת כוורות למטרות האבקה מפורטים בפרק 5 להוראות אלה.

7.1 נוהלים וקריטריונים נוספים לחידוש רשיון, לביטולו או לשינויו מפורטים בפרק 6 להוראות אלה.

7.2 נוהלי השגה וערעור על החלטות המועצה מפורטים בפרק 7 להוראות אלה.

פרק 3 - נוהל לדיווח על נקודות מרעה לא מנוצלות

1. מבוא

רשות השימוש בנקודה ניתנת לדבוראי כל עוד הוא מנצל אותה באופן יעיל ורצוף. במידה וקיימות סיבות מוצדקות לאי שימוש זמני בנקודה, הדבוראי חייב לדווח על כך בכתב למועצה על מנת שתוכל להשאילה לדבוראי אחר. השאלת נקודת מרעה לא מאוכלסת באופן זמני, היא אחד הפתרונות הטובים ביותר לצורך סיוע לדבוראים עם מצוקת מרעה. פרק זה ידון בנקודת מרעה מושאלת, קרי, נקודת מרעה שדבוראי בעל רשיון השאיל אותה באופן זמני לדבוראי אחר.

2. הפרוצדורה והתנאים לדיווח

2.1 דבוראי אשר מסיבות זמניות שונות (האבקה, גניבה, הקטנת מיכוורת, מחלה, נסיעה לחו"ל, סיבות אישיות אחרות וכיו"ב) אינו מתכוון להציב באופן זמני כוורות בנקודת מרעה הרשומה בהיתר שבידו (במשך עונה לפחות) חייב להודיע על כך למועצה מראש ובכתב. ההודעה תעשה על גבי טופס שיומציא למגדל על ידי המועצה מראש או על פי בקשתו.

2.2 לא דיווח הדבוראי כאמור יופעל לגביו נוהל ביטול רשות שימוש בנקודות המרעה, המפורט בפרק מס' 6. דיווח הדבוראי בכתב ומראש על פי נוהל זה ועל גבי הטופס הנ"ל, יבטיח לדבוראי את המשך שמירת זכויותיו בנקודה לשנים הבאות, זאת במידה ולדעת המועצה סיבת אי ההצבה מוצדקת וקיימת הצדקה לחידוש זכויותיו.

2.3 דיווח הדבוראי כאמור לעיל, רשאית המועצה להקצות את הנקודה לדבוראי אחר באופן חד-פעמי לעונה אחת או למשך כל התקופה שלגביה ידווח הדבוראי כי אין בכוונתו להציב כוורות, לפי התקופה הארוכה מביניהן. המועצה תבחר בכתב לדבוראי ששאל את הנקודה, כי אין בהקצאה כדי להקנות לו זכויות של קבע בנקודה או חזקה לגביה או כל זכות שהיא, למעט הזכויות הזמניות שהוענקו לו בהיתר, והדבוראי יאשר את הסכמתו לתנאי ההקצאה בכתב, כתנאי לביצוע ההקצאה.

2.4 הדבוראי רשאי לבקש כי נקודות מסוימות עליהם הוא מדווח כלא מנוצלות לא יאוכלסו בעונה מסוימת ע"י אחרים עקב סיבות שיפרט. המועצה תשקול את בקשתו ותקבל החלטה.

2.5 הפורום המוסמך לקבל החלטות במקרים הנ"ל הינה הוועדה.

פרק מס' 4 - נוהל הצבת כוורות למטרת האבקה

1. מבוא

המועצה מייחדת פרק זה להצבת כוורות להאבקת גידולים באמצעות דבורי הדבש, על רקע החשיבות שבהאבקת גידולים חקלאיים רבים והיותה מרכיב חשוב בפרנסת הדבוראים. פרק זה עוסק בקריטריונים למתן היתר להצבת כוורות למטרת האבקת גידולים חקלאיים באמצעות דבורים, ואין בו כדי לגרוע מיתר הוראות המועצה, ובכלל זה החובה להצטייד ברשיון המועצה לצורך הצבת כוורות לכל מטרה שהיא.

2. הקריטריונים להאבקת גידולים חקלאיים

2.1 הצבת כוורות לכל מטרה לרבות האבקה, מחייבת רשיון והיתר בר תוקף מהמועצה.

2.2 תנאים מוקדמים למתן היתר להצבת כוורות לצרכי האבקה:

- (1) ההצבה המבוקשת תהא לצורך מוכח של האבקת גידולים חקלאיים המופיעים ברשימת הגידולים החקלאיים הצורכים האבקה כפי שמפורטים בנספח להוראות אלו.
- (2) מספר הכוורות המבוקש המירבי לשטח הנדרש להאבקה יהיה כמופיע בטבלה למפתח כוורות לגידול כפי שמפורט בנספח להוראות אלה.
- (3) מועד תחילת ההצבה המבוקש יהא לכל המוקדם בשבוע הסמוך לתחילת פריחת הגידול נשוא האבקה.
- (4) המועצה תתיר הצבת כוורות לצרכי האבקה ובלבד שנתקיימו כל התנאים כמפורט לעיל.

2.3 מיד עם קבלת ההזמנה להאבקה יגיש הדבוראי למועצה בקשה בהתאם לטופס בקשה לרישיון והיתר האבקה המצ"ב. הבקשה תוגש עד לא יאוחר מ – 3 ימי עבודה לפני מועד תחילת ביצוע הצבה לצורכי האבקה בהתאם לבקשה.

2.4 לאחר שתבחן את הבקשה, באם הוגשה כנדרש ומולאו כל תנאי המועצה והנתונים שנמסרו בטופס נכונים – תיתן המועצה רישיון והיתר חד פעמי להצבת כוורות לצורכי האבקה בנוסח המצ"ב.

2.5 אין צורך בהגשת בקשה להיתר להאבקה בהתקיים אחד מהתנאים הבאים:

- (1) האבקת גידולים חקלאיים בבתי צמחיה או בגידול מכוסה ובתנאי שהכוורות נמצאות בתוך בית הצמחיה או המבנה.

(2) האבקה המבוצעת במקומות הבאים:

יישובי מועצה אזורית עין תמר, ערבה, ערבה דרומית – למעט האבקה המבוצעת בחודשים: יוני, יולי, אוגוסט (בחודשים אלו נדרש בקשה להיתר).

(3) נדרשת האבקה עד-4 כוורות בלבד לכל השטח המואבק.

3. הוראות שונות

- 3.1 הדבוראי לא ינצל לרעה היתר להצבת כוורות להאבקה גידולים חקלאיים לצורך רעיית דבורים והפקת דבש בניגוד להוראות המועצה ושלא בהתאם לרשיון שניתן לו מהמועצה. לאחר תום ביצוע האבקה של הגידול החקלאי על פי היתר המועצה ולא יאוחר משבוע ממועד סיום פריחת הגידול החקלאי, יושבו הכוורות לנקודת המרעה המאושרת למגדל בהיתר המועצה.
- 3.2 הצבתן של כוורות למטרת האבקה בלבד, לא תשמש מכשול בפני דבוראי אחר לצורך קבלת רישיון והיתר לרעיית דבורים בשטח סמוך למקום ההצבה.

גידולים חקלאיים הדורשים האבקה בעזרת דבורי דבש בישראל

טבלה למפתח כוורות לגידול דף מעודכן: מרץ 2008

חודשים *	המלצות להאבקה מספר דונם לכוורת	הגידול	סוג הגידול
2 - ותחילת מרץ	1-4	שקד	נשירים
3,4	1-3	גודגדן	
3,4	1-3	דובדבן	
3,4	1-4	תפוח עץ	
4	2-4	אגס	
3,4	1-4	שזיף	
3,4	2-4	משמש	
4	4	ליצי	טרופיים וסובטרופיים
2-5	2-4	אבוקדו	
2-3	4	מנגו ערבה	
4	2-4	קיווי	
סתיו, חורף ואביב	0.5-3	מלון, אבטיח וקישוא בחממה	ירקות וגידולי מקשה
אביב, קיץ וסתיו	4	מלון בשדה פתוח	
3-7	3-4	אבטיח ללא גרעינים בשדה פתוח	
סתיו, חורף ואביב	1-4	פלפל במבנים	
10-12, 1-6 (אוקטובר עד יוני)	2-4	תות שדה בשטח פתוח	
סתיו, חורף ואביב	1-3	תות שדה חממה	
4-6	4	מלפפון לתעשייה	
אביב, קיץ וסתיו	3-4	קישוא ודלעת	
3,4	5-10	תלתן	גידול לזרעים
7-9	3-4	אספסת	
4,5,6	1	אבטיח ומלון	
5-6	2	בצל	
6,7,8	1-2	כותנה	
5,6 – ותחילת יולי	5-7	חמניות	גידולי שדה
5,6 – ותחילת יולי	7-10	חמניות בבעל	
5,6	10-20	אבטיח מללי לזרעים לפיצוח	

* יתכנו שינויים קטנים לגבי מועדי פריחת גידולים שונים באזורי הארץ, מעבר למופיע

פרק מס' 5 – נוהל ביטול רשיון או התלייה של רישיון לגידול דבורים בנקודות מרעה

1. כללי

- 1.1 המרעה הצופני, המהווה את בסיס קיומן של המכוורות, הינו משאב מוגבל מאוד בהיקפו במדינת ישראל. לאור זאת, מדיניות המועצה, כפי שהיא משתקפת בהוראותיה, מחייבת ניצול יעיל של נקודות המרעה.
- 1.2 המועצה רשאית, בהתאם לסמכויות החוקיות שבידה, לבטל את היתר השימוש בנקודת מרעה שניתן לדבוראי במסגרת הרישיון אם לא מילא הוא אחר התנאים המפורטים בהוראות אלה, או אם התקיים כל תנאי אחר המצדיק לדעתה את ביטולו של ההיתר.
- 1.3 נוהל ביטול רשיון, המצבים והתנאים בהם יופעל נוהל זה, וכן הפעולות המקדימות שתידרשנה, בכל מצב, לפני הפעלת נוהל הביטול מפורטים להלן. הנוהל מתייחס גם למקרים בהם המועצה אינה מתכוונת לחדש רשיון שניתן בעבר.

2. נוהל ביטול או אי חידוש רשיון

- 2.1 הוועדה או מי שהיא הסמיכה תעביר לדבוראי הודעה בכתב כי בכוונת המועצה לבטל או להתלות או לצמצם או לא לחדש את הרישיון שניתן לו בנקודת מרעה מסוימת, או בכלל נקודות המרעה שברשותו, בגין אי מילוי תנאי או תנאים (שיש לפרטם) מתנאי הרישיון ו/או הוראות החיקוקים ו/או הוראות המועצה. בכל מקרה תינתן זכות שימוע לדבוראי לפני כל ביטול או התלייה של רשיון או צמצום הרישיון שחידושו מתבקש זמן סביר מראש, אלא אם כן המדובר באי קיום תנאי לתוקפו של הרישיון או כאשר פג הרישיון על פי תנאיו.
- 2.2 הזמנה לשימוע בפני הוועדה תהיה בכתב, לפחות שבועיים לפני המועד שנקבע לשימוע, בה יפורטו עיקרי הטענות והמקרים בגינם זומן הדבוראי לשימוע. לדבוראי תינתן זכות להשמיע את דבריו בכתב או בע"פ בפני הוועדה, וכן תינתן לו האפשרות להמציא כל מסמך בפני הוועדה.

3. המקרים בהם יופעל נוהל הביטול

- 3.1 נודע למועצה, כי דבוראי הפסיק לגדל דבורים לצמיתות, יופעל לגביו נוהל ביטול רשיון, המפורט לעיל. האמור בסעיף זה לא יחול לגבי דבוראי, או לגבי דבוראי שהעביר את מכוורתו לטיפולו של אחר מטעמו במסגרת הסכם טיפול, ובלבד שנתקבל מהמועצה אישור בכתב ביחס לכל הפעולות האמורות.

3.2 (1) דבוראי שלא הציב באופן זמני (במשך עונה לפחות) כוורות בנקודת מרעה או בנקודות מרעה הרשומות על שמו במועצה ולא דיווח על כך מראש ובכתב למועצה, כמפורט בפרק 3, יקבל מהמועצה התראה בכתב בדבר ביטול או אי חידוש הרישיון בנקודת המרעה הבלתי מנוצלת, למקרה שיחזור על כך בעונה נוספת תוך 3 שנים. חזרה התופעה בעונה נוספת, תוך תקופה של 3 שנים, תהא המועצה רשאית להפעיל לגבי אותו דבוראי את נוהל ביטול הרישיון המפורט לעיל, לגבי נקודת המרעה הבלתי מנוצלת.

(2) דבוראי שלא הציב באופן זמני כוורות בנקודת מרעה או בנקודות מרעה הרשומות על שמו במועצה ודיווח על כך מראש ובכתב למועצה, אולם המועצה לא מצאה הצדקה לכך או לחידוש רישיונו, לא תישמרנה זכויותיו לגבי נקודות המרעה ויופעל לגביו הנוהל האמור.

3.3 המועצה תהא רשאית לבטל את הרישיון לגבי נקודות מרעה שברשות הדבוראי, או לצמצם אותם ביחס לשנים קודמות, אם מצאה, על פי הנתונים שברשותה, כי לדבוראי ניתן רישיון לגבי עודף של נקודות מרעה ביחס למספר הכוורות שהותר לו להחזיק, באחד מהמקרים הבאים:

(1) הדבוראי הקטין את היקף מכוורתו למשך שנתיים לפחות.

(2) הדבוראי הציב באופן עקבי בנקודות המרעה מספר כוורות הקטן מהרשום ברישיונו.

(3) כל מקרה אחר המצדיק לדעת המועצה את ביטול הנקודות העודפות.

3.4 א. המועצה רשאית לבטל או להתלות את הרישיון במקרה של הפרות, לכאורה, של הוראות הדין או תנאי הרישיון וההיתר ביחס למספר הדבוריות, מקום הצבתן או מועד הצבתן, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

1. בוצעו חמש הפרות בתוך תקופה של שלוש שנים לפני מועד הזימון לשימוע. כל זאת למעט אם סברה הועדה שההפרות האמורות, כולן או רובן, הינן בבחינת "זוטי דברים", או במקרה והדבוראי פעל לתקנם מייד עם היוודע לו הדבר. במקרים מיוחדים, בשים לב לטיב ההפרות וחומרן, יהיה ניתן לזמן לשימוע טרם נקיטה כנגדו באמצעים האמורים לעיל, גם אם מדובר במספר קטן יותר של הפרות.

2. ההפרות הובאו לידיעתו של הדבוראי, בין אם ננקטו כנגד הדבוראי הליכי אכיפה במישור הפלילי בגינן ובין אם ניתנה לו התראה בגינן על ידי המועצה.

ב. דבוראי שניתנה לו התראה לאחר שימוע, וחזר והפר את הוראות הדין ו/או הוראות המועצה והרישיון תהיה המועצה רשאית לבטל או להתלות את הרישיון.

הוועדה מוסמכת להתיר סטייה מהוראות אלה במקרים מיוחדים המצדיקים זאת.

פרק מס' 6 – נוהלי ערעור

1. מי שנפגע מהחלטות המועצה וטוען להחלטה בלתי צודקת הנוגעת לרישיון והיתר, רשאי להגיש הסתייגויות לוועדה תוך 30 יום ממועד קבלת ההחלטה.
2. על החלטת הוועדה בנושאי רישיון והיתר לגידול דבורים, הפקת דבש והצבת כוורת לרעיית דבורים קיימת זכות ערר לפי דין.
בכל הקשור לקביעת המועצה לגבי תשלום אגרות יחולו הוראות פרק 1.
3. מי שיש לו הערות או השגות על הקצאת רישיון והיתר להצבחה בנקודות מרעה כלשהן לאחרים יגיש ויפרט אותן בכתב. השגות אלו תתויקנה גם בתיקו של בעל הזכויות בנקודה ותשמשנה כמעין "הערת אזהרה". המועצה תביא בחשבון השגות אלה במקרה שתתבקש העברת זכויות בנקודה בעתיד.
4. אין באמור לעיל כדי לפגוע בכל הוראה ספציפית המופיעה בפרק כלשהו בנושא השגות וערעורים, לרבות ההוראות המחייבות החלטה של הוועדה או החלטת ועדת ערר לאגרות.
5. הגורמים הנזכרים לעיל יהיו כפופים להחלטות האסיפה הכללית ומועצת המנהלים, לתקנון המועצה ולהוראות החיקוק הקיימות.

נספח 2 : טופס הודעה על אי הצבה זמנית

לכבוד
 המועצה ליצור ולשיווק דבש (חל"צ)
 ת.ד. 79
 יהוד
 בפקס: 03-5623636
 דוא"ל: honey@honey.org.il

הנדון: אי הצבה זמנית של כוורות.

הנני להודיעכם כי במהלך התקופה שבין _____ לבין _____, לא אציב כוורות בנקודה/ות שפרטיהן כדלהלן :-

<u>כינוי נקודה</u>	<u>נ.צ./מס' נקודה</u>	<u>הערות*</u>
1.	_____	_____
2.	_____	_____
3.	_____	_____
4.	_____	_____

אני מבקש מתן זכות קדימה במתן רישיון והיתר לדבוראי - _____ . (ידוע לי כי במידה ולא צוין דבוראי, כאמור, רשאית וועדת ההיתרים לתת רישיון והיתר לאחר בהתאם לתנאים שתקבע, ונוהלי מועצת הדבש וכי בכל מקרה וועדת ההיתרים איננה מחויבת לתת היתר זמני לדבוראי שצוין, הכל בהתאם ובכפוף להוראות נוהלי המועצה).
 עם תום התקופה ואם לא אודיעכם אחרת, הנקודה תאוכלס על - ידי.

● סיבת אי הצבת הכוורות: _____

אם הכוורות מועברות להאבקה - יש לצרף בקשה לרישיון והיתר להצבת כוורות למטרת האבקה.

ידוע לי כי במידה וועדת ההיתרים תחליט שהסיבה לאי הצבה זמנית אינה מוצדקת, אהיה חייב להציב כוורות בהתאם לרישיון וההיתר.

שם הדבוראי _____
 חתימה _____

תאריך: _____

החלטת וועדת ההיתרים:

_____
 _____
 _____

לכבוד
 המועצה ליצור ולשיווק דבש (הל"צ)
 ת.ד. 79
 יהוד
 בפקס: 03-5623636
 דוא"ל: honey@honey.org.il

הנדון: בקשה לרישיון והיתר להצבת כוורות למטרת האבקה

בהתאם לתנאי הרישיון שבידי מבוקש בזאת רישיון והיתר להצבת כוורות למטרת ביצוע האבקה בהתאם למפורט להלן.

סוג הגידול החקלאי _____ מס' הכוורות המרבי לתקופת ההאבקה _____

מקום (הגדרת מקום מדויק/ 4 נ.צ./ גוש חלקה) _____

מ"ר/ מס' דונמים _____

הוזמנתי על ידי _____

שם החקלאי + טלפון _____

ממועד _____ עד מועד _____

יש בידי הסכם כתוב כן / לא _____

הערות: _____

תאריך _____ שם הדבוראי _____ מספר הדבוראי _____ חתימה _____

- * יש להגיש את הבקשה עד לא יאוחר מ – 3 ימי עבודה לפני מועד תחילת ההצבה המבוקשת
- * בגין הבקשה לרישיון והיתר להצבת כוורות למטרת האבקה לא תיגבה אגרה
- * מחק את המיותר. די במילוי אחת משלושת החלופות. לעניין מקום, יש לציין תיאור מפורט של המקום לרבות סימנים טופוגראפיים וכל סימון מזהה אחר לגבולות תא השטח, תוך ציון גבולות בצפון, במערב, במזרח ובדרום תא השטח. בכל מקרה יש למלא את גודל תא השטח.

נספח: השאלת נקודת מרעה

דבוראי המבקש להתיר הצבת כוורות על ידי דבוראי אחר על אחת או יותר מנקודות ההיתר שברשותו יפרט בטופס זה את המבוקש.

שם / מס דבוראי מקבל ההיתר	מס היתר	נ.צ(רשת ישראל החדשה)	כינוי הנקודה	מועד מבוקש חודש הצבה ופינוי	נימוק

.....
חתימת דבוראי

.....
תאריך אישור